

I. HEMŞİRELİK FAKÜLTELERİ DEKANLAR KONSEYİ (HEMDEK) TOPLANTI TUTANAĞI

TARİH: 2 Kasım 2018 - Cuma

SAAT: 10.30 - 17.00

YER: Divan İstanbul City - İstanbul

TOPLANTIYI DÜZENLEYEN: İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik
Fakültesi

TOPLANTIYA KATILANLAR:

Adnan Menderes Üniversitesi

Akdeniz Üniversitesi

Ankara Üniversitesi

Atatürk Üniversitesi

Dokuz Eylül Üniversitesi

Ege Üniversitesi

Hacettepe Üniversitesi

İnönü Üniversitesi

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

Koç Üniversitesi

Mersin Üniversitesi

Necmettin Erbakan Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Üniversitesi (Gülhane
HF)

Selçuk Üniversitesi

Yakın Doğu Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Fakülteleri
Dekanlar Konseyi Başkanı

Prof. Dr. Emine Didem EVCİ KİRAZ

Prof. Dr. Sebahat GÖZÜM

Prof. Dr. Tülin BEDÜK

Prof. Dr. Mağfiret KAŞIKÇI

Prof. Dr. Şeyda SEREN İNTEPELER

Prof. Dr. Fisun ŞENUZUN AYKAR (Vekili Dekan
Yrd. Prof.Dr. Gül Ertem)

Prof. Dr. Leyla DİNÇ

Prof. Dr. Rukuye AYLAZ

Prof. Dr. Sevim BUZLU

Prof. Dr. Ayişe KARADAĞ

Prof. Dr. Ayda ÇELEBİOĞLU

Prof. Dr. İsmihan İlknur UYSAL

Prof. Dr. Merdiye ŞENDİR

Prof. Dr. Emine İYİGÜN

Prof. Dr. Ahmet GÜNER

Prof. Dr. Nurhan BAYRAKTAR

Prof. Dr. Sultan TAŞÇI (Erciyes Üniversitesi)

GÜNDEM:

1. Hemşirelik Lisansüstü programlarının görüşülmesi
2. Hemşirelik doktora programları doğrultusunda doçentlik alanlarının düzenlenmesi
3. Diğer görüş ve öneriler

ALINAN KARARLAR:

I. Hemşirelik Fakülteleri Dekanlar Konseyi Toplantısı'na 15 Üniversitenin 16 Hemşirelik Fakültesi Dekanı ve Sağlık Bilimleri Fakülteleri Dekanlar Konseyi Başkanı katıldı. Toplantı saat 10.30'da Divan İstanbul City'de İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa Rektörü Prof. Dr. Nuri Aydın ve İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Sevim Buzlu tarafından açılış konuşmaları ile başladı.

Açılış konuşmasında, konsey toplantısında hemşirelik lisansüstü eğitim programlarının değerlendirilmesi ve programlar doğrultusunda doçentlik alanlarının yeniden düzenlenmesi amacına yönelik çalışmalar yapılacağına değinildi.

İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa Rektörü Prof. Dr. Nuri Aydın Üniversite Hastanesinde hemşirelik alanında yaşanan sorunlara ve bunlara yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesinin önemine değindi. Tıp Fakültesi hastanesinde çalışan hemşirelerin görevden ayrılmalarının yoğun olduğunu ve hemşirelerin kurum değiştirdiğini, bu nedenle kapalı olan servis ve yoğun bakım ünitelerinin olduğunu ifade etti. Yabancı hastaların ülkemizde tedavi görmek için bulunduğunu, bu yüzden İngilizce bilen hemşirelere gereksinim olduğunu belirterek Fakültelerde İngilizce Hemşirelik Programlarının açılmasını önerdi. Mezuniyet sonrası özel alanlara yönelik eğitim materyallerine gereksinim olduğunu belirtti.

İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Sevim Buzlu yeterli sayıda öğrenci mezun edildiğini, hatta öğrencilerin iş bulma konusunda sıkıntı yaşamaya başladıklarını, hemşirelik uygulamalarında yaşanan sorunların hemşirelik mesleği eğitimindeki farklılıklardan ve hemşirelerin çalışma koşullarından kaynaklandığını vurguladı. Toplantı organizasyonunun desteklenmesindeki katkılarından dolayı Florence Nightingale Hemşire Mektepleri ve Hastaneleri Vakfı Yönetim Kurulu'na teşekkür etti.

Toplantı kapsamında, Hemşirelik Fakülteleri Dekanları tarafından Türkiye'de hemşirelik lisansüstü eğitime ilişkin mevcut veriler (Ekim-2018) doğrultusunda, sorun yaşanan durumlara yönelik olarak çözüm önerileri geliştirildi. Sorunların ve çözüm önerilerinin YÖK'e bildirilmesine (Ek 1),

Prof.Dr. Merdiye Şendir, Düzce Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi'nde Hemşirelik Tarihi ve Etik Anabilim Dalı kurulması önerisinde bulunulduğunu belirterek gündeme alınmasını önerdi. HEMDEK üyeleri tarafından Hemşirelik Tarihi ve Etik Anabilim Dalı kurulması için yeterli koşulların oluşmadığı ve bu aşamada kurulmasının uygun olmayacağına,

Prof.Dr. Leyla Dinç, Tıp ve Sağlık Bilimleri Eğitim Konseyinde “Hemşirelikte Yönetim” Doçentlik Bilim alanı kabul edildiği takdirde, “Hemşirelik Esasları ve Yönetimi” bilim alanının “Hemşirelik Esasları” olarak değişmesinin uygun olacağını belirtti ve bu doğrultuda Doçentlik bilim alanlarının Hemşirelik Anabilim Dalları Doktora programlarına göre düzenlenmesine,

Prof.Dr. Ayişe Karadağ, hemşirelikte PhD yanında Uygulamalı Doktora (DNP) programlarının açılabilceğini belirtti. Prof.Dr. Sebahat Gözümlü kısa vadede DNP yerine sertifika programları üzerinde çalışılabileceğini ifade etti. Konsey üyeleri DNP programlarının açılması önerisinin uzun vadede mümkün olabileceğine, bu konuda çalışılması ve daha sonra değerlendirilerek önerilerin geliştirilmesi gerektiğine,

Prof.Dr. Merdiye Şendir, Hemşirelik Fakülteleri Dekanlar Konseyi'nin oluşturulması ile ilgili toplantı tutanağı ve HEMDEK yönergesinin Sağlık Bilimleri Üniversitesi tarafından YÖK'e bildirildiğini, ancak HEMDEK'den uygun olan temsilcilerin Tıp Sağlık Bilimleri Eğitim Konseyi Başkanı Prof.Dr. Mustafa Solak'tan randevu alarak görüşme talep edilmesini önerdi. Randevu tarihi alındıktan sonra görüşmeye gidilmesine karar verildi.

Prof.Dr. Ahmet Güner ve Prof.Dr. Sebahat Gözümlü Hemşirelikte Uzmanlık Sınavı (HUS) yapılması konusunda çalışılmasını önerdi ve konsey üyeleri tarafından olumlu olarak değerlendirildi.

Prof.Dr. Sebahat Gözümlü öğretim elemanı olarak hastanede çalışan lisansüstü eğitim almış hemşirelerin de fakültelerde kadrolu olarak görev alabileceğini önerdi. Prof.Dr. Merdiye Şendir Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi'nde 2 öğretim üyesinin bu şekilde çalıştığını açıkladı.

Prof.Dr. Gül Ertem tarafından Hemşirelik Fakültelerinin “Lisansüstü Eğitim-Öğretim Enstitülerinin Teşkilât ve İşleyiş Yönetmeliği'nin 5.c) maddesi” kapsamında olması ve bu konuda girişimde bulunulması gerektiğini belirtti ve konsey tarafından bu konuda çalışılması uygun bulundu.

Prof.Dr. İsmihan İlknur Uysal Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürleri tarafından her yıl düzenlenen toplantıya Konsey'den temsilci katılabileceği önerisinde bulundu ve Konsey üyeleri tarafından uygun bulundu.

Prof.Dr. Ahmet Güner, Hemşirelik Fakültelerinde Tıp Fakültesi modeline benzer şekilde Temel Bilimler Bölümü kurulmasının temel bilimler derslerini verecek öğretim üyesi bulmak yönünden kolaylık sağlayacağını belirtti. Prof.Dr. Ayişe Karadağ, temel bilimler bölümünün kurulmasının uygun olmayacağını belirtti, Prof.Dr. İsmihan İlknur Uysal, Prof.Dr. Sebahat Gözüm, Prof.Dr. Leyla Dinç de aynı şekilde düşündüklerini ifade etti. Prof.Dr. Sultan Taşçı, yeni norm kadro kapsamında böyle bir bölüm açılırsa, hemşirelik dışı öğretim elemanlarının çoğalacağını ve bunun hemşirelik kadrolarının aleyhine sonuçlanacağını belirtti.

Dekanların ortak görüşü doğrultusunda, Üniversitelerin var olan Temel Bilimlerinden Öğretim üyesi desteği alındığı ve bu tür uygulamaların hemşirelik anabilim dallarının mevcut öğretim üyesi yetersizliğinin giderek daha da artmasına yönelik risk oluşturacağı belirtildi ve Hemşirelik Fakültelerinde Temel Bilimler Bölümü kurulmasının uygun olmayacağına karar verildi.

Bir sonraki toplantının 22 Mart 2019'da Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi ev sahipliğinde Erzurum'da yapılmasına karar verildi.

TÜRKİYE’DE HEMŞİRELİK LİSANSÜSTÜ EĞİTİMİNE İLİŞKİN MEVCUT DURUMA DAİR VERİLER (Ekim 2018)

1. HEMŞİRELİK LİSANSÜSTÜ PROGRAMLARI

1.1. MEVCUT DURUM

Türkiye’de Lisansüstü Eğitim Devlet Üniversitelerinde 479, Vakıf Üniversitelerinde 206 olmak üzere toplam 685 Enstitü bünyesinde yürütülmektedir. Yüksek lisans program sayısı toplam 12378, Doktora program sayısı ise 5295’dir. Ülkemizdeki Üniversitelerin çeşitli Enstitüler (685 Enstitü) bünyesinde toplam **549.773** Lisansüstü öğrenci öğrenim görmektedir.

Hemşirelik Lisansüstü Programlarının çoğu Üniversitelerin Sağlık Bilimleri Enstitülerinde çeşitli anabilim dalları altında yapılandırılmıştır. Ancak, 1 vakıf üniversitesinde Fen Bilimleri Enstitüsü (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi), 1 devlet Üniversitesinde Sosyal Bilimler Enstitüsü (Gaziantep Üniversitesi) ve 1 devlet üniversitesinde Karaciğer Nakli Enstitüsü (İnönü Üniversitesi) bünyesinde açılmış lisansüstü hemşirelik programları da mevcuttur.

1.1.1. Hemşirelik Anabilim Dalları ve Akademik Kadro

Yükseköğretim Kurulu Bilgi Yönetim Sisteminde kayıtlı toplam 49 Hemşirelik Anabilim Dalı /Program adı yer almaktadır. Devlet Üniversiteleri arasında Anabilim Dalı sayısı fazla olanlar sırasıyla Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği (67), Hemşirelik Esasları (66), Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği (64), İç Hastalıkları Hemşireliği (63), Halk Sağlığı Hemşireliği (61), Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliğidir (49). Ancak Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği alanında “Doğum ve Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği” (10) ve “Kadın Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği” (7) Anabilim dalları da mevcuttur. Benzer şekilde Psikiyatri Hemşireliği (46) alanında Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği (13) ve Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği (5) Anabilim Dalları da mevcuttur. YÖK Bilgi Yönetim Sisteminde adına yer verilen Anabilim dallarından 33’ünde hiçbir öğretim üyesi yoktur; öğretim üyesi olan 16 Anabilim Dalı arasında ise iki Anabilim dalının Lisansüstü programlarını yürütmeye yeter sayıda öğretim üyesi bulunmamaktadır. YÖK Bilgi Yönetim Sisteminde kayıtlı Nisan 2018 verilerine göre, Hemşirelik anabilim dallarında görevli toplam öğretim elemanı sayısı 1920 olup, 140 Profesör, 165 Doçent, 572 Doktor Öğretim üyesi, 295 Öğretim görevlisi, 748 Araştırma görevlisi bulunmaktadır. Ancak YÖK Bilgi Yönetim Sistemi Ekim 2018 itibarıyla tekrar incelendiğinde; 137 Profesör, 159 Doçent, 566 Doktor Öğretim Üyesi, 286 Öğretim Görevlisi ve 736 Araştırma görevlisi olmak üzere toplam öğretim elemanı sayısı 1884 olarak belirlenmiştir. Bu sayıya Ekim 2018 itibarıyla Doçentlik unvanı alanlar ve vakıf üniversitelerinde görevli öğretim elemanları dâhil değildir. Buna rağmen, aynı yıl içinde altı aylık bir zaman farkı kapsamında öğretim üyesi sayısında azalma olduğu görülmekte ve bu azalmanın emekliye ayrılan öğretim üyelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Ekim 2018 itibarıyla Hemşirelik Anabilim

Dalları ve öğretim elemanı sayıları **Tablo 1**'de gösterilmiştir. **Grafik 1**'de Hemşirelik anabilim dalları Öğretim elemanlarının dağılımı, **Grafik 2**'de ise Nisan 2018 itibarıyla Anabilim dallarına göre öğretim üyesi dağılımı gösterilmiştir.

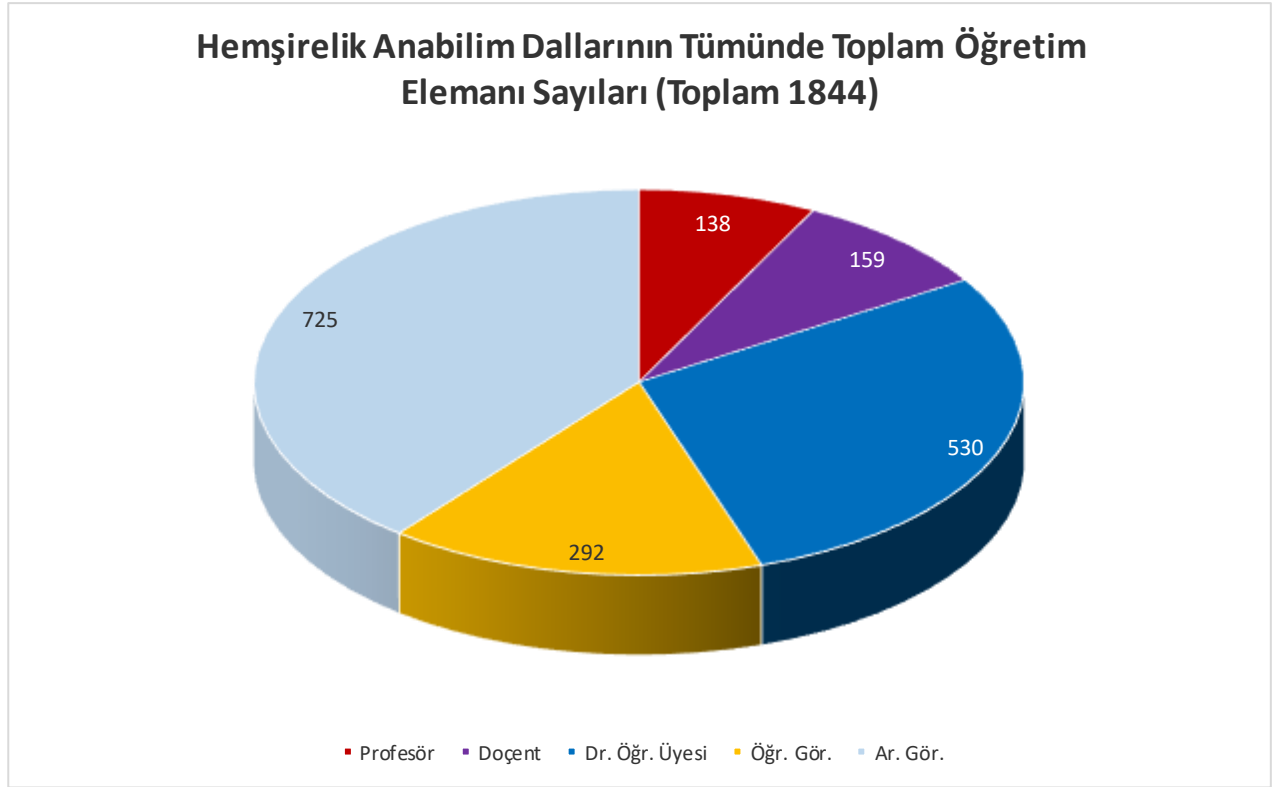
Tablo 1. Hemşirelik Anabilim Dalları ve Öğretim Elemanı Sayıları*

YÖK BİLGİ YÖNETİM SİSTEMİNDE ANABİLİM DALI /PROGRAM ADI	AKADEMİK KADRO						
	ABD SAYISI	Profesör	Doçent	Dr. Öğr. Üyesi	Öğr. Gör.	Ar. Gör.	Toplam Öğretim Elemanı
Acil Hemşireliği	1						
Acil Tıp Hemşireliği	1						
Acil ve Yoğun Bakım Hemşireliği	0						
Adli Hemşirelik	0						
Ameliyathane Hemşireliği	1						
Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği	67	13	20	68	33	114	248
Çocuk Gelişimi ve Hastalıkları Hemşireliği	0						
Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği	64	17	22	61	25	97	222
Dâhili Hastalıklar Hemşireliği	2	0	0	1	1	1	3
Diş Hemşireliği	0						
Doğum-Kadın Hastalıkları Hemşireliği							
Doğum-Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği							
Doğum Ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği	49	8	14	46	26	66	160
Endoskopi Hemşireliği	0						
Enfeksiyon Kontrol Hemşireliği	0						
Evde Bakım Hemşireliği	0						
Geriatri Hemşireliği	0						
Halk Sağlığı Hemşireliği	61	21	24	77	35	64	221
Hastalıklar Hemşireliği	0						
Hastane Enfeksiyonları Hemşireliği	0						
Hemşireliğin Temel İlkeleri	0						
Hemşirelik*	22	12	12	55	50	70	199
Hemşirelik Bilimi	0						
Hemşirelikte Eğitim							
Hemşirelik Esasları	66	14	15	75	38	94	236
Hemşirelik Esasları Ve Yönetimi	0						
Hemşirelik Hizmetlerinde Yönetim							
Hemşirelik Ve Klinik	0						
Hemşirelik Öğretim Ve Yönetim	0						
Hemşirelik Öğretimi / Öğretim	7	1	3	6	2	9	21
Hemşirelik ve Bakım Hizmetleri	0						
Hemşirelik ve Sağlık Hizmetleri	0						
Hemşirelik Yönetimi /Hemşirelikte Yönetim	37	10	4	25	17	25	81
Hemşirelikte Temel İlke Ve Uygulamalar	0						
İç Hastalıkları Hemşireliği	63	23	22	73	31	100	249
İş Sağlığı Hemşireliği	0						
Kadın Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği	7	8	2	10	1	9	30
Kadın Hastalıkları ve Doğum Hemşireliği							
Karaciğer Nakli Hemşireliği	1						
Okul Sağlığı Hemşireliği	0						
Onkoloji Hemşireliği	1	0	1	2	1	0	4
Psikiyatri Hemşireliği	46	2	10	51	16	57	136
Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği	13	6	6	12	8	24	56
Ruh Sağlığı Ve Psikiyatri Hemşireliği	5	2	4	4	2	6	18
Sağlık Bakım Hizmetleri	0						
Toplum Ruh Sağlığı Hemşireliği	0						
Toplum Sağlığı Hemşireliği	0						
Yaşlı Sağlığı Ve Bakımı	0						
Yenidoğan Hemşireliği	0						
Yenidoğan Yoğun Bakım Hemşireliği	0						

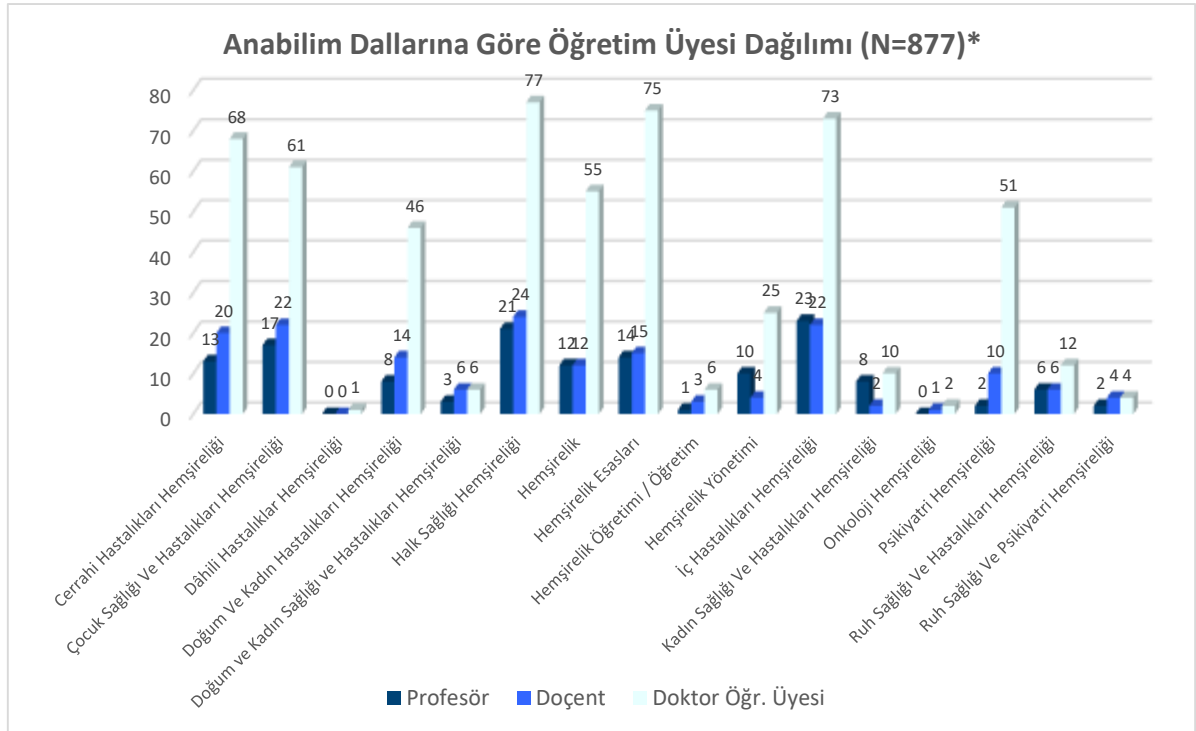
Yoğun Bakım Hemşireliği	0						
TOPLAM	514	137	159	566	286	736	1884

**Vakıf Üniversiteleri dahil edilmemiştir.*

Grafik 1.

Grafik 2.

* *Profesör, Doçent ve Doktor Öğretim üyelerinin toplam sayısı*

1.1.2. Hemşirelik Lisansüstü Programlar

Türkiye’de doğrudan Hemşirelik alanıyla ilgili olarak, toplam **251 Yüksek lisans, 116 Doktora** olmak üzere **367 Lisansüstü program** bulunmaktadır. Hemşirelik Lisansüstü programlarındaki toplam öğrenci sayısı **7234**’dür. Yüksek lisans programlarında toplam birinci öğretimde (örgün) 5641, ikinci öğretimde 119 olmak üzere toplam 5760 öğrenci, Doktora programlarında ise 1474 öğrenci öğrenim görmektedir. Lisansüstü öğrencilerin % 14’ü erkek, % 86’sı kadındır.

Lisansüstü program sayısı en fazla olan Üniversiteler; sırasıyla Marmara Üniversitesi (20 YL; 7 DR), Ege Üniversitesi (18 YL; 7 DR), İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa (10 YL; 9 DR), Dokuz Eylül Üniversitesi (10 YL; 8 DR), Adnan Menderes Üniversitesi (10 YL; 7 DR), Sağlık Bilimleri Üniversitesi (9 YL; 8 DR) ve Akdeniz Üniversitesi’dir (8 YL; 8 DR). Bu Üniversiteleri 15 Lisansüstü programlarıyla Atatürk, Hacettepe ve Manisa Celal Bayar Üniversiteleri izlemektedir.

Üniversitelerde Anabilim Dallarına göre Lisansüstü Programlar ve Öğrenci Sayıları **Tablo 2**’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Anabilim Dalı / Program Adına Göre Hemşirelik Lisansüstü Programları																		
YÖK BİLGİ YÖNETİM SİSTEMİNDE ANABİLİM DALI / PROGRAM ADI	YÜKSEKLİSANS ÖĞRENCİ SAYILARI							YÜKSEKLİSANS PROGRAM SAYISI							DOKTORA PROGRAMLARI		GENEL TOPLAM	
	TEZLİ	ORTAK	ÜCRETLİ	İNG	TEZSİZ	TEZSİZ (İÖ)	TOPLAM	TEZLİ	ORTAK	ÜCRETLİ	İNG	TEZSİZ	TEZSİZ (İÖ)	TOPLAM	DOKTORA ÖĞRENCİ SAYISI	DOKTORA PROGRAM SAYISI	TOPLAM LİSANSÜST Ü ÖĞRENCİ SAYISI	LİSANSÜST Ü PROGRAM
Acil Hemşireliği	20						20	3						3	4	1	24	4
Acil Tıp Hemşireliği	48						48	3						3	4	1	52	4
Acil ve Yoğun Bakım Hemşireliği							0							0	0	0	0	0
Adli Hemşirelik	1						1	1						1	0	0	1	1
Ameliyathane Hemşireliği	6						6	1						1	0	0	6	1
Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği	401		36		3	36	476	21		2		1	5	29	100	12	576	41
Çocuk Acil Bakım														0	0	0	0	0
Çocuk Gelişimi ve Hastalıkları Hemşireliği														0	0	0	0	0
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği	259	14	16			10	299	16	2	1			2	21	128	11	427	32
Dâhili Hastalıklar Hemşireliği	15						15	1						1	0	0	15	1
Diş Hemşireliği														0	0	0	0	0
Doğum-Kadın Hastalıkları Hemşireliği	13						13	2						2	0	0	13	2
Doğum-Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği	18						18	1				1		2	5	1	23	3
Doğum Ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği	186		10		4	9	209	11		1		1	3	16	47	7	256	23
Endoskopi Hemşireliği														0	0	0	0	0
Enfeksiyon Kontrol Hemşireliği	6						6	1						1	0	0	6	1
Evde Bakım Hemşireliği	29					2	31	1					1	2	0	0	31	2
Geriatri Hemşireliği														0	0	0	0	0
Halk Sağlığı Hemşireliği	266					2	268	18					1	19	99	11	367	30
Hastalıklar Hemşireliği														0	0	0	0	0
Hastane Enfeksiyonları Hemşireliği	11						11	1						1	0	0	11	1
Hemşireliğin Temel İlkeleri														0	0	0	0	0

Hemşirelik*	2632	271	24	37	81	18	3063	42	7	1	1	5	4	60	629	33	3692	93
Hemşirelik Bilimi	65				3		68	2						2	0	0	68	2
Hemşirelikte Eğitim	14						14	2						2	14	1	28	3
Hemşirelik Esasları	203	9			2	4	218	12	1			1	2	16	84	9	302	25
Hemşirelik Esasları Ve Yönetimi	22						22	1						1	14	1	36	2
Hemşirelik Hizmetlerinde Yönetim	20						20	2						2	0	0	20	2
Hemşirelik Ve Klinik															0	0	0	0
Hemşirelik Öğretim Ve Yönetim															0	0	0	0
Hemşirelik Öğretimi / Öğretim	15						15	1						1	0	0	15	1
Hemşirelik ve Bakım Hizmetleri															0	0	0	0
Hemşirelik ve Sağlık Hizmetleri															0	0	0	0
Hemşirelikte Yönetim	92					25	117	7					4	11	58	3	175	14
Hemşirelikte Temel İlke Ve Uygulamalar															0	0	0	0
İç Hastalıkları Hemşireliği	389				3	5	397	18				2	2	22	116	11	513	33
İş Sağlığı Hemşireliği	6					5	11	2					1	3	0	0	11	3
Kadın Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği	89						89	4						4	56	2	145	6
Kadın Hastalıkları ve Doğum Hemşireliği	30						30	2						2	7	1	37	3
Karaciğer Nakli Hemşireliği	3						3	1						1	0	0	3	1
Okul Sağlığı Hemşireliği															0	0	0	0
Onkoloji Hemşireliği	13						13	2						2	0	0	13	2
Psikiyatri Hemşireliği	111					1	112	8					1	9	59	8	171	17
Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği	53						53	3						3	12	2	65	5
Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği	51						51	3						3	38	1	89	4
Sağlık Bakım Hizmetleri															0	0	0	0
Toplum Ruh Sağlığı Hemşireliği	22					2	24	2					1	3	0	0	24	3
Toplum Sağlığı Hemşireliği															0	0	0	0
Yenidoğan Hemşireliği	7						7	1						1	0	0	7	1
Yenidoğan Yoğun Bakım Hemşireliği															0	0	0	0
Yoğun Bakım Hemşireliği	12						12	1						1	0	0	12	1

TOPLAM	5128	294	86	37	96	119	5760	197	10	5	1	11	27	251	1474	116	7234	367
<i>*Hemşirelik Doktora Programlarına 1 Ücretli Doktora Programı ve Öğrenci sayısı dâhil edilmiştir.</i>																		
Kaynak: Yükseköğretim Kurumu Bilgi Yönetim Sistemi Eylül 2018 Verileri																		

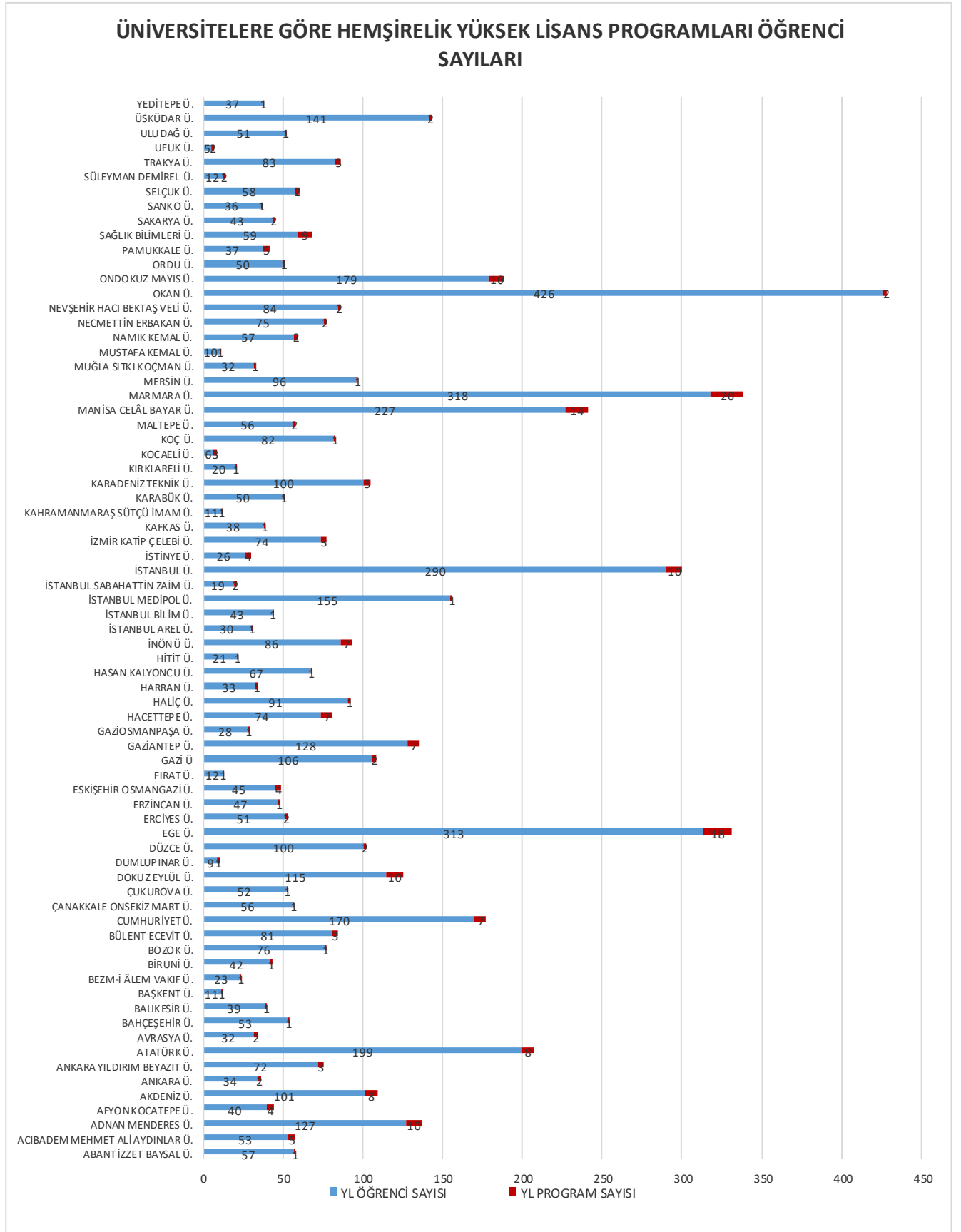
1.1.2.a) Hemşirelik Yüksek lisans Programları

Ülkemizde 73 Devlet ve Vakıf Üniversitesinde, 32 farklı program adı ile toplam 251 Hemşirelik Yüksek lisans programı yürütülmektedir. Yüksek lisans programlarının 208'i tezli, 5'i tezli ve ücretli, 11'i tezsiz, 27'si tezsiz ikinci öğretim şeklinde yürütülmektedir. Yüksek lisans programlarında toplam 5760 öğrenci öğrenim görmekte; bunun 5641'i örgün öğretimde tezli programlarda, 119'u ise tezsiz ikinci öğretim programlarında bulunmaktadır.

En fazla öğrencisi bulunan Yüksek lisans programı “**Hemşirelik**” programıdır. “Hemşirelik” adı ile açık olan Yüksek lisans programının 42'si tezli, 7'si diğer Üniversiteler ile ortak tezli, 1'i ücretli tezli, 1'i İngilizce, 5'i tezsiz, 4'ü tezsiz ikinci öğretim şeklinde olmak üzere toplam program sayısı 60'dır. “Hemşirelik” Yüksek lisans programlarında 2632 tezli, 24 ücretli, 37 İngilizce, 81 tezsiz, 18 ikinci öğretim tezsiz programlarda olmak üzere toplam **3063** öğrenci lisansüstü öğrenim görmektedir. Bunu Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği (476), İç Hastalıkları Hemşireliği (397), Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği (299) Halk Sağlığı Hemşireliği (268), Doğum-Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği (240), Hemşirelik Esasları (218), Hemşirelikte Yönetim (117) ve Psikiyatri Hemşireliği (112) izlemektedir (**Tablo 2**).

Öğrenci sayıları Üniversitelere göre incelendiğinde; en fazla Yüksek lisans öğrencisi olan Üniversiteler Okan Üniversitesi (426), Marmara Üniversitesi (318), Ege Üniversitesi (313), İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa (290), Manisa Celal Bayar Üniversitesi (227), Atatürk Üniversitesi (199), İstanbul Medipol Üniversitesi (155) ve Cumhuriyet Üniversitesi (170) (**Grafik 3**).

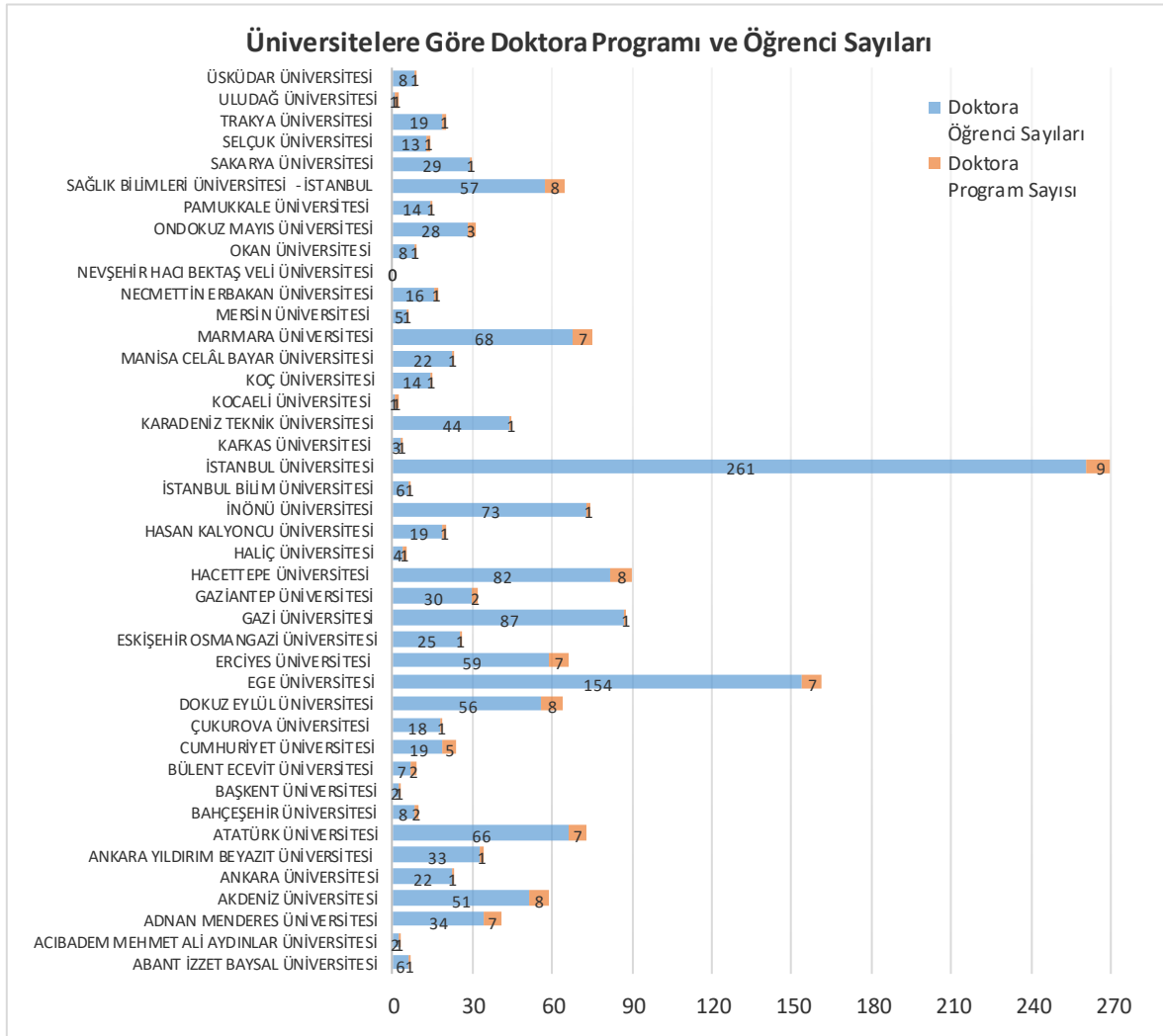
Grafik 3.

1.1.2.b) Hemşirelik Doktora Programları

Ülkemizde 41 Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde, 16 farklı Anabilim Dalı / program adı ile toplam 116 (1 ücretli “Hemşirelik” doktora programı dahil) Hemşirelik Doktora programı yürütülmektedir. Hemşirelik Doktora Programlarında toplam 1474 öğrenci öğrenim görmektedir. Anabilim dalına göre incelendiğinde, “**Hemşirelik**” adı ile toplam 33 programda 629 (4 öğrenci ücretli programda dahil) doktora öğrencisinin öğrenime devam ettiği saptanmıştır. Bunu Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği (128), İç Hastalıkları Hemşireliği (116), Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği (115), Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği (100), Halk Sağlığı Hemşireliği (99), Hemşirelik Esasları (84), Psikiyatri Hemşireliği (59) ve Hemşirelikte Yönetim (58) Anabilim Dalı izlemektedir (**Tablo 2**). Doktora program sayısı ve Öğrenci sayıları Üniversitelere göre incelendiğinde; en fazla İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa (9), Marmara Üniversitesi (8), Dokuz Eylül Üniversitesi (8), Hacettepe Üniversitesi (8), Akdeniz Üniversitesi (8), Ege Üniversitesi (7), Adnan Menderes Üniversitesi (7), Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi’dir (7) (**Grafik 4**).

Grafik 4

HEMŞİRELİK LİSANSÜSTÜ PROGRAMLARINA İLİŞKİN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

1. Lisansüstü Programlarda Öğretim Üyesi Sayısının Yetersiz Olması

Yükseköğretim Kurulu Bilgi Yönetim sistemi Ekim 2018 verilerine göre Hemşirelik Anabilim dallarındaki öğretim üyelerinin sayısı 862, öğretim elemanlarının toplam sayısı 1884'dür. Bu sayıya Vakıf Üniversitelerinde görevli öğretim üyeleri dâhil değildir. Hemşirelik Lisansüstü Programlarındaki toplam öğrenci sayısı (7234) göz önüne alındığında, öğretim üyesi başına ortalama 9 lisansüstü öğrencisinin düşmektedir. Ancak Hemşirelik Lisansüstü programlarında görevli öğretim üyeleri aynı zamanda Lisans programlarını da yürütmektedir. Türkiye'de Hemşirelik lisans programlarında ise 2018 yılı itibarıyla 62.108 örgün öğretim, 2006 ikinci öğretim, 1934 uzaktan öğretim, 1320 Açık öğretimde olmak üzere toplam 66.305 öğrenci bulunmaktadır. Dolayısıyla Hemşirelik Lisans programlarında öğretim üyesi başına ortalama 70 ila 80 öğrenci düşmektedir. Hemşirelik Lisans ve Lisansüstü programlarında görevli öğretim üyelerinin sayısal yetersizliği, hemşirelik lisans kontenjanlarının azaltılmaması, hatta giderek artırılması nedeniyle iş yükünü arttırmakta, motivasyon kaybı ve tükenmişliğe yol açmaktadır. Öte yandan Vakıf Üniversitelerinin devlet üniversitelerine göre daha cazip sosyal ve ekonomik koşulları ve öğrenci sayısının görece daha az olması, devlet üniversitelerindeki hemşire akademisyenlerin vakıf üniversitelerini tercih etmesine ve erken emekliliğe neden olmaktadır.

Ayrıca Hemşirelik Lisansüstü Programlarındaki öğretim üye sayısı, Yükseköğretim Kurulu'nun Lisansüstü Eğitim-Öğretim Programı Açılması ve Yürütülmesine Dair İlkeleri açısından değerlendirildiğinde, birçok program öğretim üyesi sayısı yeter koşulunu karşılayamamaktadır. Yükseköğretim Kurulu'nun "Lisansüstü Eğitim-Öğretim Programı Açılması ve Yürütülmesine Dair İlkeler" e göre:

1. Program, açılacak üniversite kadrosunda görev yapmakta olup doktora veya doçentliği program açılmak istenen alandan olan; açılmak istenen program disiplinler arası ise o alanla doğrudan ilişkili lisansüstü eğitim programında ders verecek öğretim üyeleri olmalıdır.

2. Doktora programı, en az ikisi profesör kadrosunda olmak üzere altı öğretim üyesi, birisinin profesör olması halinde ise en az ikisi doçent olmak üzere üniversite kadrosunda asgari toplam altı öğretim üyesi ile açılabilir. Bu öğretim üyelerinden bir tanesi yabancı uyruklu olabilir.

3. Yüksek lisans programı ise en az ikisi profesör ve/veya doçent unvanına sahip olmak üzere üniversite kadrosunda asgari üç öğretim üyesi ile açılabilir.

Yükseköğretim Kurulu Bilgi Yönetim Sisteminde kayıtlı toplam 49 Hemşirelik Anabilim Dalı arasında 33'ünde hiçbir öğretim üyesi yoktur, yalnızca 16 Anabilim dalı / Program öğretim üyesi yeter koşulunu karşılar nitelikte görünmektedir.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ:

1. Yükseköğretim Kurulu'nun Lisansüstü Eğitim-Öğretim Programı Açılması ve Yürütülmesine Dair İlkeleri göz önünde bulundurularak halen lisansüstü program yürüten Hemşirelik Anabilim Dallarının her birine asgari altı öğretim üyesi olacak şekilde, yeterli sayıda öğretim üyesi kadro tahsisine özen gösterilmelidir. Bu durum hem Lisans hem Lisansüstü Eğitim programlarının niteliğinin geliştirilmesi ve hasta güvenliğinin sağlanması bakımından çok önemlidir.

2. Yükseköğretim Kurulu Bilgi Yönetim sisteminde adına yer verilen, ancak hiçbir öğretim üyesi bulunmayan Hemşirelik Anabilim Dalları kapatılmalıdır.

3. Yükseköğretim Kurulu Bilgi Yönetim sisteminde adına yer verilen, ancak yeter sayıda öğretim üyesi olmayan Lisansüstü programların akademik kadrosu güçlendirilmelidir.

4. Lisansüstü eğitimde multidisipliner eğitim programları oluşturulabilir.

2. “Hemşirelik Anabilim Dalı” Yüksek lisans ve Doktora Programlarının Durumu

Hemşirelik Anabilim Dalı Türkiye’de 1990 yılında YÖK Yürütme Kurulu kararıyla ilk kurulan Anabilim Dalıdır ve Lisansüstü Programlar da bu anabilim dalı altında açılabilmiştir. Bu açıdan tarihi bir misyonu ve değeri vardır. Hemşirelik Anabilim Dalı ülke koşullarında asgari öğretim üyesi kriterini karşılamakta, her bir Üniversitedeki her Hemşirelik Anabilim Dalı için (Sözelimi İç Hastalıkları Hemşireliği) asgari öğretim üyesi sayısı yeterli olmadığında, Hemşirelik Anabilim Dalı çatısı altında Lisansüstü Programların yürütülmesine olanak vermektedir. Ancak, “Hemşirelik” adı ile hem Lisans programı, Fakülte veya Bölüm adının yanı sıra, Yüksek lisans ve Doktora programlarının bulunması, resmi iş akış süreçlerinde karışıklığa yol açmakta, Lisansüstü düzeyde Hemşirelik alanlarına özgü uzmanlık ve yetkinlik geliştirilmesini kısıtlamakta, Anabilim dallarına kadro tahsisi durumunda ise çeşitli sıkıntılar yaşanmaktadır. Ayrıca Doçentlik başvuru alanları arasında Sağlık Bilimleri temel alanı altında 1032. “Hemşirelik” alanı altında Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Dahili Hastalıklar Hemşireliği, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği, Halk Sağlığı Hemşireliği, Hemşirelik Eğitimi, Hemşirelik Esasları ve Yönetimi, ve Psikiyatri Hemşireliği bulunmaktadır. Yani “Hemşirelik” ayrı bir bilim alanı değil, Sağlık Bilimleri temel alanı altında Hemşirelik Bilim alanlarına temel oluşturan ve meslek mensubunun unvan, görev ve yetkilerine dayanak sağlayan bir alandır. Bu nedenle Yükseköğretim Kurulu ve Üniversitelerarası Kurul, Tıp ve Sağlık Bilimleri Eğitim Konseyi toplantılarında Hemşirelik Anabilim Dalının kapatılmasına yönelik görüş ve talepler gündeme gelmektedir. Bununla birlikte, Hemşirelik Anabilim Dalı adı altında toplam 60 Yüksek lisans ve 33 Doktora programı bulunmakta ve 3063 Yüksek lisans, 629 Doktora öğrencisi bu Anabilim dalında öğrenim görmektedir.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ:

1. Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans programlarında halen öğrenim gören öğrencilerin diploma denkliklerinin sağlanması için gerekli asgari koşullar;

1.a) Tezli yüksek lisans programı, toplam yirmi bir krediden ve bir eğitim-öğretim dönemi 60 AKTS kredisinden az olmamak koşuluyla, en az yedi ders, bir seminer dersi ve tez çalışması olmak üzere toplam en az 120 AKTS kredisinden oluşur. Bu nedenle, “Hemşirelik Anabilim Dalı” Yüksek lisans programına devam eden öğrencinin, öğrenimi sırasında tercih edeceği başka bir Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans programından en az 30 AKTS karşılığı teorik ve kuramsal uygulamalı ders alması ya da tez çalışmasının ilgili programın konu alanıyla ilgili olmasının sağlanması

1.b) Yukarıdaki koşulları sağlayan öğrencinin diplomasına Hemşirelik Anabilim Dalı’nın yanı sıra parantez içinde ilgili yüksek lisans programının adının yazılması. Örneğin “Hemşirelik Anabilim Dalı” (Hemşirelik Esasları Bilim Uzmanlığı)

1.c) “Hemşirelik Anabilim Dalı” (.....Bilim Uzmanlığı) diplomalarının 30 AKTS karşılığı teorik ve kuramsal uygulamalı ders yükü ya da tez konu alanı karşılanan, ilgili program ile yüksek lisans eşdeğerliliğinin kabul edilmesi

1.d) “Hemşirelik Anabilim Dalı” (.....Bilim Uzmanlığı) diploması olan öğrencinin 30 AKTS karşılığı teorik ve kuramsal uygulamalı ders yükü ya da tez konu alanı karşılanan, ilgili programın doktora programına başvurusunun ön koşulsuz kabul edilmesinin sağlanması

1.e) “Hemşirelik Anabilim Dalı” Yüksek Lisans programlarında halen öğrenim gören ve öğrenimi sırasında madde 2.a) da belirtilen koşulları karşılayamayan öğrencinin diplomasına yalnızca “Hemşirelik Bilim Uzmanlığı” yazılması

1.f) “Hemşirelik Anabilim Dalı” Yüksek Lisans programlarında halen öğrenim gören ve öğrenimi sırasında madde 2.a) da belirtilen koşulları karşılayamayan öğrencinin tercih edeceği Hemşirelik Anabilim Dalları Doktora programlarına başvuru yapabilmelerinin sağlanması; ancak ilgili doktora programına başlamak için 1 yıl “Bilimsel Hazırlık” ön görülmesi

2. “Hemşirelik Anabilim Dalı” Doktora programlarında halen öğrenim gören öğrencilerin diploma denkliklerinin sağlanması için gerekli asgari koşullar;

2.a) Doktora programı, tezli yüksek lisans derecesi ile kabul edilmiş öğrenciler için toplam yirmi bir krediden ve bir eğitim-öğretim dönemi 60 AKTS’den az olmamak koşuluyla en az yedi ders, seminer, yeterlik sınavı, tez önerisi ve tez çalışması olmak üzere en az 240 AKTS kredisinden oluşur. Bu nedenle Hemşirelik Anabilim Dalı Doktora programına devam eden öğrencinin, öğrenimi sırasında tercih edeceği başka bir Hemşirelik Anabilim Dalı Doktora programından en az 60 AKTS karşılığı

teorik ve kuramsal uygulamalı ders alması, ilgili programın uygulamalı çalışmalarını tamamlamış olması ve tez çalışmasının ilgili programın konu alanıyla ilgili olmasının sağlanması

2.b) Yukarıdaki koşulları sağlayan öğrencinin diplomasına “Hemşirelik Anabilim Dalı” ([İlgili programın] Hemşirelik Doktora programı) adının yazılmasının sağlanması Örneğin, “Hemşirelik Anabilim Dalı” (Hemşirelik Esasları Doktorası)

2.c) “Hemşirelik Anabilim Dalı” Doktora programlarında halen öğrenim gören ve öğrenimi sırasında 3.a) da belirtilen koşulları karşılayamayan öğrencinin diplomasına yalnızca “Hemşirelik Doktorası” yazılması

2.d) “Hemşirelik Anabilim Dalı” Doktora programını tamamlayan öğrencinin / adayın Hemşirelik temel alanı altındaki Hemşirelik Doçentlik alanlarından herhangi birisine başvurabilmesi (mezun olduğu program ile ilgili Akademik faaliyet ve yayınlarına göre Doçentlik sınav jürisi tarafından değerlendirilmesi).

3) Son 5 yıldır öğrencisi ve öğretim elemanı olmayan Anabilim dallarının/programların kapatılması

3. YÖK Öncelikli Alanlarında Hemşirelik Anabilim Dallarına Kısıtlı Yer Verilmesi

Yükseköğretim Kurulu tarafından ülkemizin öncelikli alanlarında doktoralı insan kaynağına olan ihtiyacı karşılamak üzere devlet üniversitelerindeki doktora programlarında öğrenim gören öğrencileri desteklemek için verilecek burslara ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla Yükseköğretim Kurulu Tarafından Doktora Programlarına Kayıtlı Öğrencilere Verilecek Burslara İlişkin Usul Ve Esasları düzenlenmiştir. Buna göre; 2016-2017 yıllarında Sağlık Üst alanı altında Hemşirelik öncelikli alanları Psikiyatri Hemşireliği, Diyabet ve Podoloji Hemşireliği, Geriatri Hemşireliği, Acil hemşireliği ve Yoğun Bakım Hemşireliğine yer verilmiştir.

Diyabet ve Podoloji öncelikli alanlar kapsamında olmasına karşın, Podoloji alanında yalnızca 1 Yüksek lisans programı ve 4 öğrencisi bulunmaktadır. Geriatri hemşireliği alanına Hemşirelik Esasları, Hemşirelikte Yönetim, Kadın Hastalıkları ve Doğum, Çocuk sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Doktora programlarından öğrenciler başvuramamaktadır. Benzer şekilde acil hemşireliği öncelikli alanına yalnızca Cerrahi Hemşireliği Anabilim Dalı doktora programından başvuru yapılabilmektedir. 2018-2019 yılı için hemşirelik öncelikli alanları anabilim dalları gözetilerek yeniden düzenlenmiştir. Bunlar; Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği, İç Hastalıkları Hemşireliğidir. Bu düzenlemede de, Hemşirelik Esasları, Halk Sağlığı Hemşireliği, Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dallarına yer verilmemiştir. Oysa bu alanların Doçentlik alanı mevcuttur, öğrenci sayısı fazladır; ancak bu anabilim dallarında lisansüstü eğitim gören öğrenciler 100/2000 doktora burslarına başvuramamaktadır.

ÇÖZÜM ÖNERİSİ:

1. Hemşirelik öncelikli alanlarının ülkemizde mevcut Hemşirelik Doktora programları, hatta Doçentlik alanları göz önünde bulundurularak yeniden gözden geçirilmesi ve tüm Hemşirelik Anabilim dallarını kapsayacak bir düzenlenme yapılması önerilmektedir.

4. Doktoralı Araştırma Görevlilerinin Kadro Sorunu

Öğretim üyesi Yetiştirme Programı kapsamında diğer Üniversitelerde doktorasını tamamlayıp kendi üniversitesine geri dönen çok sayıda doktoralı araştırma görevlisi için, üniversitelerinin atama kriterlerini karşılasalar dahi hak ettikleri kadro tahsisinin sağlanmadığı bilinmektedir. Oysa doktoralı araştırma görevlileri mevcut hemşirelik akademik personel yetersizliğinin çözümlenmesinde önemli bir potansiyel teşkil etmektedirler.

ÇÖZÜM ÖNERİSİ:

1. Hemşirelik Anabilim dallarında doktorasını tamamlamış araştırma görevlilerine kendi üniversitelerinin atama kriterlerini karşılamaları durumunda, Dr. Öğretim üyesi kadrosu sağlanmalıdır. Üniversitede gereksinim olmadığı durumda ise, bu araştırma görevlilerinin gereksinim duyulan üniversitelerde görevlendirilmeleri (Örneğin 2547 sayılı Kanunun 31. Maddesi uyarınca) sağlanmalıdır.

5. Aynı Alana Özgü Farklı Adı Olan Lisansüstü Programların Bulunması

“Kadın Hastalıkları ve Doğum Hemşireliği”, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği”, “Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği” vb. aynı amaç ve alana hizmet eden, ancak adı farklı programlar mevcuttur. Benzer şekilde Psikiyatri Hemşireliği ve Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ortak alana sahiptir. Bu programların isimlerinin netleşmesi için 2019-2020 eğitim öğretim yılına kadar Hemşirelik Anabilim dallarına özgü düzenlenen Çalıştaylar da görüşülmesi ve Dekanlar Konseyine iletilmesi gerekmektedir.

ÇÖZÜM ÖNERİSİ:

Anabilim dalı ve öğrenci sayısı fazla olan programlar incelenmek suretiyle farklı adı, ancak amaç ve kapsamı aynı /ortak olan programlarda ortak dil birliği sağlanmalı ve bu programların birbiriyle eşdeğerliği kabul edilmelidir.